

Apdovanojimai

Sveikiname geriausius ir kūrybingiausius!

Lietuvos Respublikos Vyriausybės kultūros ir meno premijas gavo:

Juozas Galkus (grafikas)

Algirdas Ničius (scenografas)

Laima Sargaalienė (dailėtyrininkė)

Marija Nijolė Tumėnienė (dailėtyrininkė)

Vyriausybės kultūros ir meno premijomis siekiama skatinti Lietuvos, taip pat Pasaulio lietuvių bendruomenės kultūros ir meno kūrėjų bei kultūrai ir menui nusipelnusių asmenų veiklą.

LDS Tarybos sprendimu, AUKSINIAI ŽENKLIUKAI už 2014 metų aktyvią kūrybinę veiklą bus įteikti:

Mikalojui Povilui Vilučiui (Nr. 44)

Danutei Zovienei (Nr. 45)

Vytautui Kibildžiui (Nr. 46)

Romualdai Inčirauskui (Nr. 47)

Robertui Antiniui (Nr. 48)

Severijai Inčirauskaitei Kriaunevičienei (Nr. 49)

Rimui Zigmui Bičiūnui (Nr. 50)

Onai Naruševičienei (Nr. 51)

Kultūros ministerijos garbės ženklų NEŠK SAVO ŠVIESĄ IR TIKĖK apdovanojimas

Vytenis Rimkus (dailėtyrininkas)

Tarptautiniai konkursai

Tapytoja Eglė Karpavičiūtė – dviejų tarptautinių meno konkursų nugalėtoja

Keli vasaros mėnesiai atnešė džiugių naujienų lietuvių tapytojai Eglei Karpavičiūtei. Menininkė tapo net dviejų prestižinių meno konkursų nugalėtoja. Vienas jų – Italijoje šeštą kartą surengtas „Premio Combat Pize 2015“, kuriame dalyvavo net 1300 menininkų iš viso pasaulio. Konkurso programoje išskirtos penkios kategorijos: tapyba, fotografija, grafika, skulptūra / instaliacija, bei videomenas. Tapytojų kategorijoje, kurios nugalėtoja tapo lietuvė, rungėsi net 600 menininkų. Komisija, kurią sudarė žinomi Italijos meno kritikai, kuratoriai, galerininkai bei kolekcininkai, išskyrė ne tik lietuvių menininkės techniką, tačiau ir konceptualų požiūrį į tapybą bei meno istorijos raidą. Konkurso finalininkų paroda surengta Livorno mieste Giovanni Fattori muziejuje, o iškilminga prizų teikimo ceremonija vyko muziejui priklausančio Mimbelli vilos veidrodžių salėje. Eglei Karpavičiūtei įteiktas diplomai bei 6000 eurų vertės prizas. Specialaus žiuri paminėjimo sulaukė ir dar viena lietuvė – tapytoja Kristina Ališauskaitė.

Eglės Karpavičiūtės darbas „Story for the Painting 1“ buvo apdovanojamas už kūrinį, kai tapybos objektas – tai pati kūrybinė terpė ir tapybos istorija, išreiškia konceptualų šių dienų tapybos reikšmingumą. Nuotraukos iš mobilios galerijos Gaidys archyvo.

Meno kūrybinių kelionės

Gal skaityta, gal sapnuota, kad nutapyti paveikslai, grafikos lakštai – kaip paukščiai – tupi savo gužtose (dirbtuvėse, kambariuose, mansardose). Tačiau kartais jie ima ir pakyla, pastebimai arba neregimai kažkur išskrenda. Vieni ištaiso ant gražių šakų (sienų) ir užgieda. Būna, kad kiti prašampa tylos plyšiuose, nes nedaug porų akių jais tepasigėri. O juk į juos įlieta kūrėjo mintis, energija ir visa tai prašyte prašosi gyvavimo, oro. Kartais meno kūriniai atsiduria beveik minioje, džiaugiasi pajutę idėmų žvilgsnius. Tarsi pasveikinimus. Pripažinimą. Be to, seniai žinoma, kad kai patikusį paveikslą pamatai keletą kartų, jis ima ir išismelkia, tampa savas. O gal ir visai savas, kai pasiryžti ir jį išsigyti.

BIRUTĖ LIAUŠKIENĖ

Emocionaliai nuspalvintos mintys, bet jas sužadina faktai. Aptinki meno kūrinius neįprastose vietose, nudžiungi jų buvimu ten. Per savaitę net keletą vakarų esame kviečiami apsilankyti Nacionalinės filharmonijos koncertuose. Įpratome, kad vestibulyje, kur prieš koncertą ir per pertrauką sukamas tradicinis susitikimų, apsižvalgymų ratas, ant sienų kabo dokumentinių ar meninių fotografijų parodos, tapybos paveikslai. Tų parodų būta įvairaus lygio, bet teko ir nudžiugti matant talentingų, įdomiai kuriančių dailininkų tapybą.

Kokiais keliais ji čia atsiduria, kas tai parenka?

Atsakymą išgirdau iš Nacionalinės filharmonijos Visuomenės informavimo skyriaus vadovo Vytauto Gailevičiaus. Jis papasakojo, kad dažnai parodos atspindi pačios filharmonijos istoriją, muzikos kolektyvų, dirigentų ir solistų jubiliejus. Jas rengia patys. Bet jiems patinka, kai tarpininkauja Lietuvos dailininkų sąjunga, su kuria turėta ir konkreti tokio bendradarbiavimo sutartis. Dabar, tiesa, viena tokia jau pasibaigusi, nauja dar nepasirašyta. Bet numatoma šią bendravimo formą tęsti, nes sulaukta gerų koncertų lankytojų atsiliepimų. Juk malonu po muzikos sukeltų jausmų juos gražiai papildyti R. Katiliūtės, D. Kasčiūnaitės, B. Gražio ir kitų meistrų kūrinių išpūdziais.

Nuomonė

Apie lietuviško profesionalaus meno sklaidą, apie jo rodymą ne vien tradicinėse parodų salėse – muziejuose, galerijose – kalbėjau su Lietuvos dailininkų sąjungos pirmininke Edita Utariene. Jos nuomone, greta suplanuotų teminių ar atskirų autorių parodų Dailininkų sąjungos galerijose ir kitų galerijų iniciatyva rengiamų ekspozicijų, juos dar tikrai domina ir profesionalaus meno sklaidimas kitokiose, kartais tolimose vietose. Žinoma, sąjunga stengiasi, kad tai būtų įteisinta sutartimis, nes tada užtikrinami patikimi kūrinių saugikliai, priežiūra, atsakomybė. Jau pastebėta, kad gerų atsiliepimų, įvertinimų pasigirsta iš Lietuvos ambasadų užsienyje.

Dailininkų sąjungai pasirašius konkrečias kūrinių skolinimo sutartis su Čekijos, Ukrainos, Prancūzijos ambasadamis, ten iš Dailės fondo rinkinių keliavo M. T. Rožanskaitės, V. Karatajaus, A. Švėgždos, L. Tuleikio, L. Katino, G. Kariniauskaitės ir dar daugelio kitų autorių tapyba. Ambasados labai pagelbsti nugabenant, eksponuojant parodas. Ten jas mato ne tik apsilankantys tautiečiai, bet ir kitų valstybių diplomatai, aukšti įvairių

tęsinys 3 psl. →

Įženklinta kultūros istorija ekslibrisų parodoje

Šiemet vykusio tarptautinio ekslibrisų konkurso, skirto M. K. Oginskio 250-osioms metinėms pažymėti, paroda atidaryta Žalgirio mūšio dieną – liepos 15-ąją. Atidarymo programos metu skambėjusi fortepijono muzika, pokalbiai, sveikinimai, turininga teminė ekslibrisų paroda suvienijo lankytojus kultūriškai produktyviai popietei Gariūnų verslo parke.

EVELINA JANUŠKAITĖ

Daug kam netikėta ir su kitokia paskirtimi siejama erdvė meną įsileidžia jau ne pirmą kartą, o šį sykį rengiant konkursinės ekslibrisų parodos programą, Gariūnų verslo parkas pateisino savo, kaip solidaus meno mecenato, vardą.

Parodos „M. K. Oginskis – 250“ iniciatorius, kuratorius ir idėjos autorius – žinomas Lietuvos grafikas Alfonsas Čepauskas – yra suorganizavęs jau ne vieną ekslibrisams skirtą projektą. Dailininkas ir šiai parodai skyrė didelį dėmesį, koordinuodamas parodos rengimą nuo A iki Z.

Konkursui buvo atsiųsta apie 200 ekslibrisų iš 24 pasaulio šalių – tad paroda išsiskiria ekspozicijų gausa, o parodos geografinės ribos nusidriekia labai plačiai. Taip pat reiktų paminėti, kad paroda pasižymi techniku ir stilistikų įvairove – ekspozicijos fone varijuoja tiek tradicinės grafikos technikos, tiek šiandieniniame kontekste itin populiarūs skaitmeniniai koliažai, tiek ir jų

Valentino Ajausko ekslibrisas, sukurtas tapytojai Arūnei Tornau įvertintas specialiu konkurso diplomu.

kombinacijos.

Muzika, rašytinis žodis ir dvarų kultūra domiuoja parodos ekslibrisų motyvuose, nes aiškiausiai atitinka M. K. Oginskio temą. Tačiau pasitaiso ir netikėtų įvaizdžių – pavyzdžiui, šachmatų

tęsinys 2 psl. →

Sėkmės receptas – patirtis ir moteriška įžvalga

Vilma Jankienė jau trylika metų leidžia žurnalą „Aviacijos pasaulis“. Lietuvoje ir Baltijos šalyse konkurentų neturintis specialus leidinys spausdinamas 3,5 tūkstančio egzempliorių tiražu. Žurnalas populiarus ne tik tarp aeronautikos, civilinės, sportinės aviacijos narių, aviacija besidominčių įvairiausių specialybių žmonių. Pastaruoju metu Vilmai įkūrus žurnalo „AP“ galeriją, į „Aviacijos pasaulį“ vis dažniau krypsta ir menininkų akys.

LILIJA VALATKIENĖ

„Susipažinkite, čia ta moteris, kuri mane išgebėjo nuo bado“, – taip juokaudamas menininkas Vytautas Poška kartą man pristatė Vilmą Jankienę.

Iš tiesų jis nelabai juokavo. Neseniai įvykusiame verslininkų renginyje Vilma pardavė net šešis Vytauto Poškos tapybos darbus, tad dailininkas galėjo lengviau atsikvėpti ir skaniau pavalyti.

Baldų dizainerio specialybę turinti moteris,

puikiai įsitvirtinusi žurnalistikos pasaulyje, užsitarnavo pasitikėjimą ir padėką tarp menininkų.

Kad pamiltum reikia pažinti

Niekam ne paslaptis, kad dailininkų uždarbis nėra stabilus. Tad gelbėjimasi „nuo bado“, anot Vytauto Poškos, neretai galima įvardyti kaip tam tikro laikotarpio būseną. Be to, menininkai parodavini savo kūrinių nemoka. Jiems reikalingi prodiuseriai. Galerijos šiandien tokio vaidmens

neatlieka. Pasak Vilmos, reikia ne tik pažinti daug žmonių, bet ir mokėti su jais bendrauti kaip su pirkėjais, įtikinti, išmokyti pajusti.

Kaip jai šovė galvon susidėti su menu?

„AP galeriją įkūriau tam, kad galėčiau paraginti žmones įsigyti meno kūrinių. Prisimenu, kaip pirmą kartą patį pirkau A. Gaidamavičiaus grafikos darbą. Gyvenau anuomet Klaipėdoje, neprisimenu, kiek man buvo metų, kai galerijoje pamačiau tą meno kūrinių. Visą naktį nemiegojau, nes bijojau, kad, neduok Dieve, kas nors nupirks jį. Kažkaip nepagalvojau, kad naktį niekas meno galerijose neperka. Ryte buvau pirmoji prie durų ir jį su džiaugsmu nusipirkau. Ilgai jį turėjau. Gaila, kad laikas, saulės šviesa, kraustymais iš vietos į vietą grafikos darbą apgadino“, – V. Jankienė pri-

tęsinys 2 psl. →

Sėkmės receptas – patirtis ir moteriška įžvalga

simena savo pirmąją pažintį su menu.

Pasak Vilmos, paveikslus kaip dovaną reikia pirkti ne tik draugams, artimiesiems, bet būtina daryti tokias dovanas sau pačiam. Ji dažnai klausia menininkų, ar jie perka savo kolegų darbus. Atsakymas Vilmą džiugina, – beveik kiekvienas menininkas sakė, kad yra įsigijęs savo kolegų kūrinių.

„Per tryliką žurnalo „Aviacijos pasaulis“ leidybos metų sutikau daug šviesių, išsilavinusių, viskuo besidominčių žmonių ir pagalvojau: apie mane sukasi tūkstančiai verslo pasaulio žmonių, kuriems galima pasiūlyti pirkti meną. Esu baigusi interjerų ir baldų dizainą, tad ne kartą lankantis Paryžiuje įvairiose mugėse, galerijose ir muziejuose, atsirado stimulas bandyti sujungti meno kūrinius interjere. Juolab kad mūsų šiuolaikinių menininkų darbai, mano manymu, yra gilesni, brandesni ir įdomesni. Galbūt todėl, kad juos labiau suprantu ir moku perskaityti. Mūsų gogėnai, latrekai, klimtai vaikšto gatvėmis ir stebi mus, semiasi įkvėpimo ir kuria mums suprantamą ir artimą pasaulį“, – pasakojo Vilma.

Žurnalo redaktorė pamena, kai prieš keletą metų redakcijoje pastatė porą molbertų, į sienas įkalė vinių ir į šilėdo pirmuosius kūrinius. Visą tai pavadinusi „AP“ („Aviacijos pasaulis“) galerija, Vilma Jankienė pradėjo reklamuoti menininkų

kūrybą žurnale.

„Be jokio užmokesčio, neturėdama jokių savaudaikiškų tikslų dariau tai, kas man labai patiko daryti. Jaučiau atgaivą ir džiaugsmą sielai, pasididžiavimą, kad turiu nusipirkusi puikių darbų. Dariau tai ne vienerius metus, kol kartą paskambino skaitytoja ir pasiteiravo apie meno kūrinius savo naujam būstui. Suvedžiau ją su keliais menininkais, ji nusipirko paveikslą, o mane apėmė džiaugsmas ir galvoje ėmė sukintis naujos idėjos, kaip pasiūlyti meno kūrinius verslo žmonėms, kurie nuo ryto iki vakaro praleidžia savo biurose, galerijoms lankyti neturi laiko, o gyventi gražiai nori.

Nešiodama šitą idėją, skleisdama meno šviesą, kiekvienam noriu pasakyti, kad nelaukite, kol kas nors jums padovanos meno kūrinių. Pirkite, skanaukite, ragaukite kaip maistą, kaip vyną ir džiaukitės tuo šiandien. Apie maistą ir vyną jau daug maž suprantame. Meno kūrinius taip pat reikia pažinti, tik tada suprasime, kas mums patinka, kas teikia džiaugsmą ir be ko gyventi būtų liūdna ir nuobodu“, – savo mintimis dalijasi V. Jankienė.

Trumpalaikės ekspozicijos

Kur yra toji „AP“ galerija? – paklausiau Vilmos. „Ji mano galvoje. Šios galerijos tikslas bendrauti su dailininkais, pažinoti vartotojus ir su kūriniiais

LDS pirmininkė Edita Utarienė ir tarptautinio ekslibrisų konkurso idėjos autorius bei meno vadovas – grafikas Alfonsas Čepauskas atidarė parodą, skirtą M.K.Oginskio 250 metų jubiliejui.

← pradžia 1 psl.

Lilijos Valatkienės nuotraukos

Įženklinta kultūros istorija ekslibrisų parodoje

figūros. Kaip tik šiuo motyvu paženklintas ekslibrisas konkurso komisijos apdovanotas pirmąja premija.

Ir dažnesni temų atliepiantys simboliai, ir netikėtai atsirandantys vizualiniai elementai atskleidžia įvairialypę M. K. Oginskio asmenybę, jo pomėgius. Vienuose ekslibrisuose pasirenkamas vienas iš minėtų motyvų, kitur – kuriamos vaizdinės simbolizės: muzikinio instrumento linija pereiną į grafinę šrifto liniją ir užbaigiama natų penklinės simboliu, dvarų architektūros fragmentas pratęsiamas knygos puslapiams, o Oginskio portretas įkomponuojamas jo kontekstualios aplinkos fone. Grafikoje itin svarbi priemonė – linija – prasideda nuo taško, jungiasi į kontūrus, šie – į siluetus, o tuomet atsiranda matymas. Kartu su tekstu šios ženklinės kompozicijos sudaro nedalomą visumą ir formuoja bendrą parodos estetinę plotmę. Nuo utilitaraus knygos ženklo, žymninčio knygos savininką, ekslibrisas šioje parodoje, o ir apskritai šiandieniam meno kontekste, nutolsta ir įgauna savarankišką meno kūrinių žanrą. Tai

unikali grafikos rūšis, turinti tam tikras taisykles, būdingas formas, tačiau neapsiribojanti šablonais, turtinga turinio prasme. Kiekvienas parodos ekslibrisas savo unikalumu pelnytai tampa meno kūriniu, o raiškos įvairovė atskleidžia platų šiuolaikiškų interpretacijų spektrą.

Ekslibrise užkoduota istorinė, kontekstinė ir asmeninė informacija parodos eksponatuose atsiskleidžia turinio prasmingumu, leidžia mėgautis grafikos linijų ir dėmių artikuliacija. Šioje parodoje eksponuojami ekslibrisai pristatomi tiek technologine, tiek naratyvine gausa. Nuo tradiciškai suvokiamo, XV a. atsiradusio knygos ženklo, menininkų rankose ekslibrisai išsiplėčia iki vizualinio atminties kultūros ženklo.

Žiūrovui nebūtina išmanyti M. K. Oginskio biografiją, žinoti daug istorinių faktų – pakanka išlaisvinti vaizduotę įvairialypėms simbolių interpretacijoms ir pasinerti į teksto bei vaizdo koreliacijas, kurios ekslibrisuose virsta istorinių faktų ir personalijų įamžinimo koncentratu, atminties atgaivinimo katalizatoriais.

Tapytojas Svajūnas Armonas, žurnalistė, parodų organizatorė Vilma Jankienė ir skulptorius Kęstutis Musteikis. Lilijos Valatkienės nuotr.

keliauti po įvairias erdves, – aiškina Vilma. – Įsi-vaizduokite, kad į konferenciją ar specialius kursus atvažiuavę žmonės per pertrauką gali apžiūrėti ir parodą. Kitaip tariant, tapytojas, fotografas, skulptorius susitinka su žmonėmis įvairiose erdvėse. Meno kūrinius paprastai atsirenku pagal konferencijos pobūdį, dalyvių amžių ir lytį.“

Vilma pastebėjo, kad ne visada dailininkai sutinka dalyvauti jos projektuose, ne visiems patinka, kad paroda trunka vos 2–3 valandas ar vieną dieną. Tačiau, Vilmos manymu, tokios parodos pasiteisina. Tą trumpalaikę ekspoziciją ji įvardija kaip parodą-pardavimą ir sulaukia dėmesio. Žmonės įsigyja kūrinių arba paprašo menininko kontaktų. Pasak organizatorės, tai labai įdomios ekspozicijos, jose dėmesys koncentruotas, nereikia laukti mėnesio, kol kažkas užsuks ir pamatys.

„Be to, negalvokite, kad visi žmonės, apsilankę galerijose, išdrįsta paklausti, ar kūriniai parduodami. Aš išpūrenu dirvą taip, kad 100 procentų suveiktų principas „atėjau, pamačiau, nupirkau“, – tikino Vilma ir pridūrė, kad taip dirbant atsirado noras turėti konkrečią vietą parodoms, specialiai nesamdant patalpų, į kurių žmonės kaip skruzdėliukai atrastų taką. Taip jos kelyje atsirado prestižinių baldų salonas „Vadasiga“, įsikūręs sostinės verslo centre „Victoria“. Į jo trijų dienų ekspoziciją kviečiami menininkai su savo darbais. Per atidarymą salone organizuojamas jaukus susitikimas su autoriumi. Kameranė aplinka, šilti pokalbiai apie meną prie vyno taurės, naujos pažintys suartina žmones, paakina domėtis jų veikla ir kūryba.

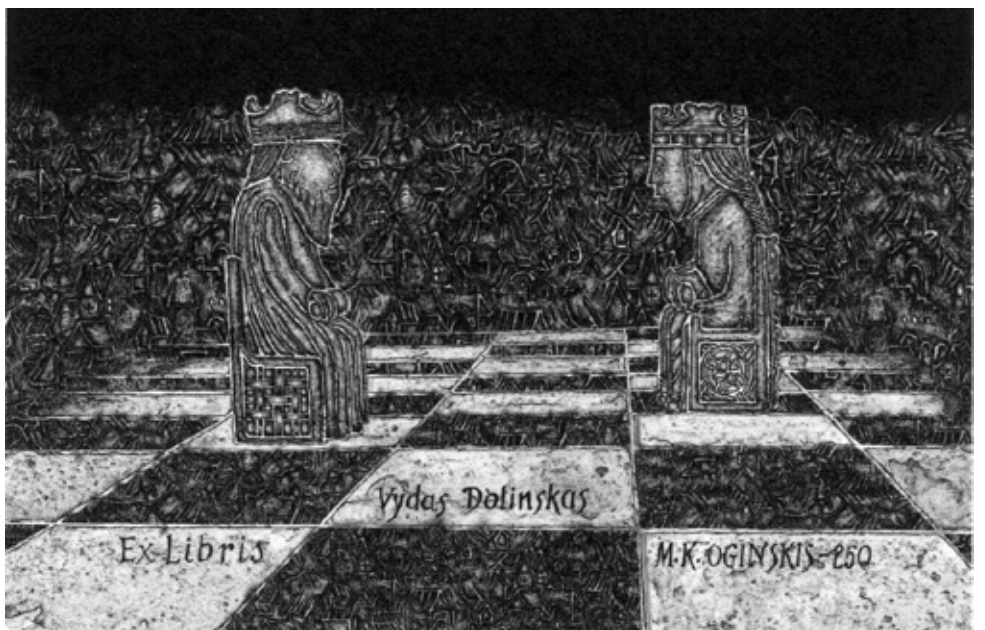
Vilma sako, kad išskirtinio dizaino baldai neretai turi įdomią sukūrimo istoriją, kaip ir meno

kūriniai. Žmonės, ieškodami savo gyvenamajai aplinkai stalo, sofas, kėdžių ar šviestuvų susivokia, kad jaukiai aplinkai reikia ir meno kūrinių. Daugeliui būtinai reikia aiškinti, kad paveikslas gali puošti ne tik gyvenamąjį kambarį. Jis turi jau koridoriruje pasitikti iš darbo grįžusį šeimninką. Bibliotekoje nuteikti maloniam skaitymui, miegamajame – jaukiam poilsiui, vaikų kambaryje sukurti kūrybingą atmosferą, valgomajame – žaismingą ir jaukią atmosferą.

Pradėjusi domėtis namais, kurių savininkai kolekcionuoja meno kūrinius, V. Jankienė pajuto, kad ten gyvena geroji dvasia, būstai apgaubti grožio ir palaimos aura. „Pradėjau suvokti, kodėl žmogui vis negana, – prisipažino Vilma. – Mokslo įrodyta, kad tapyba stiprina žmogaus imunitetą. Tai veikia molekules ir ląsteles. Mane pačią labai jaudina meno kūriniai. Kai dirba intelektualas, emocija, žmogus tampa geresnis, dvasingesnis. Menas turi didžiulį poveikį, jis leidžia žmogui susitikti su pačiu savimi ir toje akistatoje praturtinti save. Gali nuolat sveikintis neišeidamas iš namų. Manau, kad tokios galios neturi nei televizija, nei šiuolaikinės informacinės technologijos.“ Teko girdėti Vilmą raginant vieną ponį pirkti meno kūrinius, o ne kažkokius brangius tapetus, kurie neretai viršija paveikslų kainą, bet neatneša tiek moralinio pasitenkinimo ir dvasinės atgaivos, kaip paveikslas, skulptūra ar tekstilės darbas.

Puoštis reikia ne tik gėlėmis

Vilma yra aktyvi Lietuvos verslo moterų klubo narė. Vilnietės verslininkės tradiciškai kartą per mėnesį renkasi pabendrauti, pasiklausti įdomios paskaitos, susitikti su meno žmogumi.

Pirmoji premija skirta lenkų dailininkui Pawel Delektą už ekslibrisą sukurtą Nacionalinio muziejaus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmų direktoriui dr. Vydui Dolinskui.

V. Jankienės organizuojamos dviejų valandų dešimties darbų parodos visada būna sėkmingos. Koks tos sėkmės receptas?

„Man 50 metų. Aš turiu išsilavinimą, domiuosi menu, architektūra, bet dažniausiai vadovaujuosi nuojauta, moteriška įžvalga, pasikliaunu vidiniu balsu, kuris manęs neapgauna. Esu absoliučiai laisva, todėl galiu daryti tai, kas man patinka. Tai savotiškas laimės tiltas menininkui, man, – padėjusiai susitikti ir pirkėjui, įsigijusiam meno kūrinių“, – sakė Vilma Jankienė.

Vilma tikra, kad netrukus kils nauja banga, orientuota į jauną pirkėją. Todėl jos tikslas pasiekti žmogų, kuriantį savo šeimą ir naują gyvenimo erdvę. „Verslo centro dangoraižiuose dirbantys jauni žmonės ne visada turi laiko galerijoms.

Tad menas, atkeliavęs kelioms dienoms į baldų saloną ar kelioms valandoms į konferenciją, veda pakeliui ir priverčia stabtelėti, leidžia smegenims atitrūkti nuo kompiuterio ir pasinerti trumpam į kitą pasaulį. Trumpalaikės parodos yra savotiška edukacija, švietėjiška veikla“, – entuziastingai pasakoja Vilma..

Meno prodiusavimas, – taip V. Jankienė įvardijo savo veiklą. Meno vadybos mokslus sako išėjusi leisdama žurnalą „Aviacijos pasaulis“, kai pačiai tenka būti ir kūrėja, ir pardavėja, ir prodiusere.

Ji nusprendė siūlyti kilnojamas parodas įvairioms žmonėms, šventiniams renginiams. Tikslas – parodyti ir nustebinti, kad puoštis galima ne tik gėlių puokštėmis.

Meno kūrinų kelionės

politikos, kultūros sferų darbuotojai, pasitarimų dalyviai. Ambasados darbuojasi ir ieškodamos tokioms parodomis kitų miesto erdvių. Mezgami ryšiai kartais išsiplėčia iki dažnesnių bendravimo, mainų formų.

E. Utarienė teigia, kad Dailininkų sąjungos rengiamos teminės, proginės, su jubiliejais siejamos parodos nuolat ir į oficialias kitų valstybių parodų vietas. Taip keliavo K. Donelaičio atminčiai skirta paroda „Šimtmečio portretas“, pabuvojusi Karaliaučiuje, Tilžėje, Giorlico mieste Vokietijoje, Ispanijoje – Madride ir Valensijoje, Lenkijoje – Seinuose ir Varšuvoje. Ekspozicijos ne kartą buvo vežtos į Baltarusiją – Gardiną ir Minską, kitų miestų parodines sales.

Į netipines erdves kartais išskrenda

kūriniai ir asmenine autorių arba kurių nors institucijų darbuotojų iniciatyva, Sąjungai netarpininkaujant. Taip teko iš vieno po Indiją keliavusio bičiulio išgirsti malonią nuostabą, kai jis Delyje, užėjęs į Lietuvos ambasadą, ant sienų pamatė Vilniaus senamiesčio vaizdus. Ten viešėjo paskolintas F. Linčiūtės-Vaitiekūnienės tapybos rinkinys.

Šiuo metu Dailininkų sąjunga sutartimis dar bendradarbiauja ir skolina kūrinus Vilniaus Centro poliklinikai, Edukologijos universitetui, LR Seimo kontrolierių įstaigai, asociacijai LATGA, jos būstinei. Daugiau nei dvidešimties lakštų grafikos rinkinys vieši Druskininkų kultūros centre. Taigi idėjos, norai, pastangos brandina vaizdus, sklaidžia grožį, auklėja, ugdo mūsų sielas.

Nykstančių vaizdinių estetika

Dailininkų sąjungos galerijoje (Vokiečių g. 2) buvo pristatyta tapytojos Arūnės Tornau kūrybos paroda „Nykstantys vaizdiniai“. Paroda surengta autorei laimėjus Valstybės stipendiją kultūros ir meno kūrėjams.

Arūnės Tornau tapybos paroda pasižymėjo vieninga nuotaika, pilkšvai sidabriniais koloritais, paslaptiniais fragmentais.

Parodoje autorė pristato sumanymus, idėjas ir kūrinius, susikaupusius per pastaruosius metus – šie fragmentiški buvo pristatomi grupinėse parodose, kuriose nebuvo galimybės išskleisti vientiso pasakojimo.

„Norėčiau išgryninti vieną iš nuolat darbuose pasikartojančių temų: didelio formato tapybos darbus ir jų ciklus, kurie per abstrahuotus įvairių gamtos reiškinių motyvus tyrinėja subjektyvias moters gyvenimo patirtis. Ši tema man atrodo aktuali ne tik savo egzistenciniu poetiniu pobūdžiu, bet ir kaip paralelė šiuolaikinės (eko)feministinės tradicijos kontekste, kuri randa savo išraiškas ir Lietuvos šiuolaikinio meno lauke. Todėl paroda skiriama plačiam meno žiūrovui, besidominčiam tiek vizualiais, tiek ir filosofiniais modernios ir šiuolaikinės kultūros kontekstais“, – sakė Arūnė Tornau.

Paroda vieninga savo nuotaika, pilkšvais sidabriniais koloritais, joje vyravo pusiau abstrakčios, didelio formato monochromatinės drobės su vos užčiuopiamais arba neegzistuojančiais daiktų ar paslaptinų statinių fragmentais. Išblukę vėlyvo rudens peizažai, garuojantys laukai, ištirpę objektų kontūrai sukūrė minorinę nuotai-

ką. Kai kurie paveikslai („Sūkury“, „Už užuolaidos. Pasaulio sukūrimas“) sukelia mistines, apokaliptines asociacijas. Subtili pilkų tonų tapyba veikia kaip daugiabalsis muzikinis kūrinys.

Autorės teigimu, parodos darbuose svarbus tuštumos kaip niekieno, „užribio“ žemės vaidmuo. Kūriniuose dominuoja efemeriški, nykstantys vaizdiniai – spalvų blukimo, daiktų dūlėjimo, pėdsakų nykimo, kaitos motyvai. Tokiame nykimo ir mirties estetikos kontekste daiktų ar objektų buvimas tik nujaučiamas arba jų išvis nėra.

Arūnė Tornau Lietuvos meno lauke žinoma kaip tapytoja, parodų kuratorė ir dailės pedagogė. Gimė 1956 m. Vilniuje. 1974–1979 m. m. studijavo Vilniaus dailės akademijoje. Nuo 1990 m. – Lietuvos dailininkų sąjungos (LDS) narė. Nuo 2009 m. – LDS tapybos sekcijos pirmininkė. Dalyvavo daugelyje tarptautinių ir respublikinių parodų, kuravo ir vykdė tapybos meno ir edukacinius projektus Lietuvoje ir užsienyje, kūrė scenografiją spektakliams. Kelių dailės vadovėlių, knygos „Lacho drom“, straipsnių, kelių videofilmų, TV ir radijo laidų apie meną ir meno pedagogiką autorė ir bendraautorė.

„Dailėraščio“ inf.

G. R. Šatūno grafikos darbas „Subconsciousness of Picasso“

Kiekvienas iš to būrio brangus

Lietuvos dailininkų sąjungos būstinės parodų salėje veikusi dailininko Gerardo Raito Šatūno kūrinų paroda plačiai pristatė jo kūrybinių ieškojimų diapazoną: nuo monumentaliosios tapybos iki grafikos, per įvairiomis technikomis atliktus molbertinės tapybos darbus.

ADERBERTAS NEDZELSKIS

Jo kūryba paženklinta demonstratyviu laisvės troškimu, savarankiškumo siekimu, noru pažinti pasaulį iš arti ir veržlumu.

Gerardas dailės studijoms pasirinko Estiją. Baigęs Talino menų universitetą, grįžo su monumentaliosios tapybos dailininko diplomu, o nelikus varžančių sienų išvyko į platųjį pasaulį: Belgija, Olandija, Danija... Vienur ilgiau, kitur trumpiau pabūdamas, godžiai sėmėsi patirties, sugebėdamas integruotis į bendruomenes, pajusti šalies dailės ritmą, įsijungti į vietos dailininkų veiklą, dalyvauti jų rengiamose parodose, rengti savo kūrybinių personalines parodas, susirasti užsakytojų, juos sėkmingai vykdyti.

Keliaudamas Gerardas neužmiršo, kad čia namai, čia šaknys ir dažnai parodydavo savo kūrybinius ieškojimus, rengdavo parodas. Tad Vilniuje eksponuoti darbai ne kartą matyti, man pažįstami, apie juos lengva kalbėti, išsakyti savo matymą.

Nebūtina pradėti nuo Vilniaus. Sekmadienio rytais Druskininkų bažnyčioje kaskart žiūrių į Gerardo sukurtus vitražus, įkomponuotus centrines navos gale, šalia didžiojo altoriaus. Džiaugiuisi. Imponuoja tiksliai surasta, nepretenzinga kalbėjimo maniera, piešinys, spalvinis sprendimas, kruopščiai atliktos pieštos detalės, turiu galimybę palyginti su kitais jo sukurtais vitražais, pajusti

ieškojimų kryptis, kaip jie skirtingai atsispindi vitražuose ir sieninėje tapyboje – freskose.

Tapybos darbuose, kaip vienas iš svarbių elementų, atkreipia dėmesį meistriškai atliktas, tikslus piešinys. Kitas ne mažiau svarbus komponentas – paveikslų koloritas. Neretai, nesudėtingas siužetas sugretinamas su skambiu, galingu spalviniu akordu, ilgam sustabdydamas prieš savęs žiūrovą. Tai itin akivaizdu sudėtingose kompozicijose, kur bendrą įspūdį sustiprina laisvas tapybos priemonių, įvairių medžiagų naudojimas. Tapyboje svarbus piešinys, dažnai naudojamas savarankiškai, piešiniai eksponuojami parodose.

Atskirai reikėtų kalbėti apie Gerardo grafiką. Čia ryškiai atsiskleidžia kampuotas autoriaus charakteris, užsispyrimas, „darysiu, kaip aš noriu“, pasirošimas ginčytis. Žinant jo gabumus, įvairiausių dailininko profesijos subtilybių ir niuansų įsisavinimą, supranti, kad norėdamas iš daugybės grafikos technikų, tiek klasikinių (ksilografija, linoraižinis, ofortas), tiek modernių, atsirandančių vis naujų – nesunkiai galėtų įsisavinti bet kurią, sėkmingai kurti. Visos pamintotos ir nepamintotos grafikos technikos turi vieną savybę: dailininkas kuria „klišę“, nuo kurios atspaudžiami grafikos lakštai – originalai. Atspaudų būna ne vienas, daugiau, priklausomai nuo pasirinktos technikos specifinių subtilybių.

Gerardas visas šias perspektyvas atmeta ir savo grafikos lakštus kuria di-

delio kruopštumo, sunkaus, preciziško darbo reikalaujančia grotažo technika. Ant juodo paruošto popieriaus lapo piešinys išgaunamas skalpeliu pašalinant viršutinį sluoksnį, atveriant apačioje esantį baltą popierių. Darbas reikalaujantis juvelyrinio kruopštumo, štrichų įvairovės, išankstinio viso būsimos kūrinio „matymo“. Rezultatas – vienintelis originalas, be galimybės tiražuoti, iš karto padidinantis kiekvienos graviūros vertę. Visi grafikos lakštai pasižymi sudėtinga kompozicija, simbolių gausa, užuominomis į pasaulinės dailės žinymą, diskutavimu, savo pozicijos išsakykimu. Kūriniai ne iš karto atsiveriantys žiūrovui, reikalaujantys susikaupimo, simbolių prasmų žinojimo.

Galimas ir paviršutiniškas gėrėjimasis linijų įvairove, atlikimo precizija, išgauta subtilia juodo–balto sukuriama nuotaika.

Vėl mintyse grįžtu prie paslaptingos, per vitražus besiliejančios spalvotos šviesos mirgėjimo, spalvų siautulio tapybos darbuose, jautrios linijos virpėjimo piešinyje, didelės vidinės įtampos grafikos lakštuose – visi kūriniai paženklinti vidinės jėgos, giliai užslėptos energijos ženklai.

Gal ta vidinė jėga ir verčia keliauti. Kas iš šalies žiūrinčiam gali pasirodyti kaip nereikalingas blaškymasis, jam yra vidinė būtinybė, nenugalimas ieškojimų poreikis, ieškojimas savęs, ieškojimas esmės, bandymas visa tai mums papasakoti

Šiuolaikinio meno ir moralės santykis

Liepos–rugpjūčio mėnesiais Vilniuje, Pamėnkalnio ir Šv. Jono gatvės galerijose, buvo eksponuojama tarptautinė šiuolaikinės dailės paroda „(Ne)Riba“. Joje dalyvavo menininkai iš Lietuvos, Latvijos, Estijos ir Ukrainos. Tai tęstinio, jau šeštus metus Lietuvoje vykdomo meninio projekto „Menamos istorijos“ dalis. 2015 metų parodos kuratoriai – Linas Liandzbergis, Kristina Stančienė.

Kaip ir visos ankstesnės projekto „Menamos istorijos“ ekspozicijos, paroda „(Ne)Riba“ – tam tikra koncepcija pagrįstas renginys. Jos ašis – šiuolaikinio meno ir moralės, visuomenės

etikos normų santykis. Parodos rengėjams rūpi radikali meninė kūrinio išraiška, menininko (savi)cenzūros klausimas, ribinė kūrėjo laikysena, socialiai angažuotų meno kūrinių įvairovė bei

galia keisti požiūrius, stereotipus.

Viena vertus, meno ir etikos, socialinių moralės normų autonomiškumas – nekvestionuojama šiuolaikinio pasaulio realybė. Atviri, šokiruojantys, erzinantys vaizdiniai šiuolaikiniame mene sukelia daugybę klausimų, o kūrybinės laisvės ir destrukcijos sąvokos nepraranda aktualumo. Todėl ši paroda – tai kartu ir lokalus meninis tyrimas, atskleidžiantis, kiek šiuolaikiniame

tęsinys 4 psl. →

Meno autonomijos ir komercializavimo dialektika

Norint tiksliau apibrėžti kultūros ir meno vietą rinkos visuomenėje, būtina įdėmiau paanalizuoti rinkos visuomenės ir kultūros santykius. Šios dvi sąvokos nuolat kelia sumaištį visuomenės tyrinėtojų darbuose.

VIRGINIJUS KINČINAITIS

Ekonominiai santykiai

Dažnai įsivaizduojama, kad erdvė, kurioje viešpatauja laisvas menininko įkvėpimas, negali būti suteršta rinkos savanaudiškumo ir žmogaus gobšumo. Tačiau, vis labiau įsigalint rinkos visuomenei, išsamiau studijuojant rinkos santykius, tyrinėtojų požiūris į kultūrą kinta. Menininkas tarytum atrandamas iš naujo, ne tik kaip dvasinis autsaideris, bet kaip aktyvus ekonominių santykių dalyvis Renesanso epochoje, Nyderlandų tapybos klestėjimo laikotarpiu arba kaip išradingas šiuolaikinės meno rinkos kūrėjas XX a. pradžioje.

Šiaip ar taip, jis visada dalyvavo rinkos santykiuose, varžėsi dėl rūmų ar bažnyčios užsakymų, pataikavo buržuazijos skoniui arba pats kūrė naujas rinkas. Kiekviename istoriniame tarpsnyje šie kūrėjo ir užsakovo santykiai keitėsi, tačiau dabar, įsigalėjus globaliai rinkos ekonomikai, jie tampa kaip niekada svarbūs. Tai nuolat kintantys, painūs meninės kūrybos laisvės ir griežtų rinkos dėsnių ryšiai.

Dvasinė vertybė ar racionalumas?

Apžvelkime šiuos dviprasmiškus ryšius pasitelkdamį taiklias Franos Tonkiss ir Dono Slaterio įžvalgas bendroje jų studijoje „Rinkos visuomenė“. Pradėkime nuo to, kad įprastai kultūrą siejame su tais dalykais, kuriems būdingas dvasinis vertingumas, ne vien ekonominė vertė. Taip kultūra tampa kapitalistinės rinkos neigimo, jos kritikos priemone. Kultūroje matome laisvo, dvasingo, etiško žmogaus išgelbėjimo galimybę.

Taigi kultūra, kaip rinkos visuomenės kritika, gali įgauti įvairių formų – tarkim, imti ginti meną nuo komercia-

lizacijos išpuolių, reikštis argumentais, kuriais įrodinėjama, jog gyvenimą vis labiau valdo suprekinimas. Kaip tik toks požiūris buvo būdingas aktyviems masinės kultūros kritikams.

Kita vertus, galime įžvelgti du tai pačiai kultūrai naudingus, ją išlaisvinančius rinkos mechanizmų aspektus: pakirsdami kultūrinį elitą bei autoritetus ir priartindami kultūrą prie kasdienio gyvenimo, jie kuria gausią, tegul ir re-produkcinę kultūrą, kuri teikia plačius kultūrinius išteklius prasmingam socialiniam daugumos gyvenimui.

Svarbu ir tai, kad įvairios naujos intelektualinės srovės iškelia tų pačių vartotojų gebėjimą išversti rinkos visuomenės produktus į savo individualią kalbą, juos savotiškai perdirbti, pasisavinti, aiškinti jų simboliką sau palankia kalba.

Tačiau komercijos ir kultūros santykiai yra iš esmės prieštaringi. Materialistiškas, savanaudiškas, standartizuotas industrinės rinkos visuomenės individas kovoja su idealistišku, autentišku romantinės ir meninės ideologijos individui.

Žvelgiant kultūros atstovų akimis, kapitalistinė civilizacija yra skurdinanti galia ir reikia stengtis jos neprisi-leisti, o, ekonomikos teorijos požiūriu, rinkos elgsena turi būti saugoma nuo kultūros jėgų. Šios yra neišvengiamas išorinis fonas ir kenkia racionaliam ekonominiam veiksmui. Be to, rinka ir kuria globalaus kultūros prekybos centro atmosferą, kurioje, pasak šio požiūrio propaguotojo Johno Seabroko ir kitų postmodernistinės kultūros tyrinėtojų, mes jau senokai gyvename, tik bijome tai pripažinti.

Kultūros autonomija

Tačiau ne viskas taip paprasta. Iš tiesų pati kultūros idėja, beje, ir pats

tesinys 5 psl. →

← pradžia 1 psl.

August Kunnapu (Estija) „Šventė“

Šiuolaikinio meno ir moralės santykis

posovietinių šalių dailėje svarbi kritinė menininko pozicija, socialiai, politiškai angažuota kūryba.

Parodoje buvo eksponuojami ne tik radikalios, drastiškos meninės išraiškos pavyzdžiai, bet ir kūriniai, projek-

ta, nuosaikiomis formomis keliantys parodos kontekstui aktualius klausimus apie meną ir moralę, socialinę tikrovę ir jos paribius.

„Dailėraščio“ inf.

Vitražo dailininkas Konstantinas Šatūnas savo kūryboje prabyla išgryninta plastikos kalba, išnaudodamas spalvą, liniją, ritmiką, šviesos kaitą. Kamerinis vitražas „Menora“. Lilijos Valatkienės nuotr.

Žinomas ir nežinomas vitražistas

Lietuvos dailininkų sąjungos parodų erdvėse savo kūrybą pristatęs vitražo novatorius Konstantinas Eugenijus Šatūnas jubiliejaus proga apžvelgė turtingos kūrybos kelią.

VERONIKA TAURINSKIENĖ

Parodos lankytojai nuotraukose matė keliolika monumentalių darbų ir septynis „gyvus“ vitražus. Iki šiol dalyvaudamas bendrose parodose dailininkas eksponuodavo tik kamerinius darbus, kurie mažai teatskleidžia autoriaus kūrybines galimybes. Jo stichija – vitražas, gyvenantis architektūroje.

Tai tik ketvirtoji personalinė paroda po penkiolikos metų pertraukos, surengta autoriaus 75-mečio proga, per nuotraukas pažvelgiama į nueitą kūrybos kelią. Per tą laiką atėjo nauja kūrėjų karta, susiformavo kitokių vertybių ieškantis žiūrovas, tad prieš kelis dešimtmečius sukurti darbai vieniems – istorija, kitiems – naujai atrasta žemė.

K. Šatūno kūrybinėje biografijoje sukurta beveik šimtas vitražų įvairiems interjerams Lietuvoje, tuometėje Sovietų Sąjungoje, parodomis užsienyje. Šioje parodoje buvo tik 12 kūrinių, užfiksuotų 22-ose didelio formato nuotraukose, bet jos atspindi esminius kūrėjo bruožus – tai novatoriškumas ir įvairovė. Iš pirmo žvilgsnio atrodo tarsi tai būtų skirtingų autorių darbai, bet juos jungia ritmo pojūtis, spalvos skambumas, kompozicinės struktūros logika. K. Šatūno novatoriškumą paskatavo stiklo, kaip medžiagos, gilus pažinimas, geras technikos bei technologijos išmanymas ir charakterio bruožai – noras pažinti ir viską daryti pačiam. Dar vaikystėje pamėgęs meistrauti, studijų metais daug bendravo su vitražo dirbtuvių meistras, mokėsi iš jų patirties, vėliau bendradarbiavo su chemijos instituto darbuotojais, virė savas glazūras ir kt. O viską sujungė gilus vitražo specifikos suvokimas ir naujų meninių idėjų paieškos.

Vitražas, dailininko suvokimu, – kompleksinis menas. Jis turi įsikompnuoti į architektūrinį sprendimą, todėl statinio paskirtis, jo funkcionavimas nulemia kūrinio stilistiką, pvz.. Vilniaus santuokų rūmų salėje iškilmingai „krintanti“ kaskada, Juknaičių gyvenvietės kultūros rūmuose – dekoratyvus fonas čia vykstantiems renginiams, nuolat mirgantis atspindys „Auskos“ baseine ir kt.

Siužetiškumas, iliustratyvumas – svetimi vitražo prigmčiai. Kūrėjas turi prabilti išgryninta plastikos kalba, išnaudodamas spalvą, liniją, ritmiką, šviesos kaitą. Reikia pastebėti, kad net kurdamas vitražus oficialiems reprezentaciniams pastatams, K. Šatūnas išvengdavo siužetinės traktuotės, likdavo ištikimas savo nuostatoms.

Klasikinis vitražas, išplitęs viduramžiais, atskirdavo erdvę nuo likusio pasaulio, siekiant užvaldyti žmogaus emocijas, nukreipiant jas norima linkme. Panaši tendencija, gal kiek pasukusi vitražo-dekoracijų link, išliko iki XX a. Praėjusio amžiaus 7-ame dešimtmetyje išpopuliarėjęs luitinis vitražas galėjo būti ir dekoru, ir architektūrinė konstrukcija.

K. Šatūno vitražai nei izoliuojantis, nei konstruktyviais elementais. Dailininkas suvokia vitražą kaip esamos erdvės dalį, kaip turintį didelį emocinio poveikio potencialą, drauge siekia ryšio tarp interjero ir eksterjero. Beje, K. Šatūnas, pirmasis iš Lietuvos vitražistų, kūrybiškai įkomponuodamas bespalvio stiklo plotus, surado jungtį tarp vidaus erdvių ir išorės.

Kitų autorių kūrybos kontekste K. Šatūno darbai išsiskiria savo muzikalumu. Ritmo pojūtis, spalvos skambėjimas suvedamas į sodrius akordus, šiltų ir šaltų spalvų deriniai tarsi minoras-mažoras muzikoje. Šiuo aspektu vienas iš ryškiausių K. Šatūno kūrinių „Muzika“ yra Stasio Vainiūno muzikos mokykloje. Vitražas įkurdintas laiptų aikštelėje – fojė, kur vyksta iškilmingi renginiai. Tai tūrinis-erdvinis vitražas, susidedantis iš tūkstančių smulkių lapelių, kurie susipina erdvėje tarsi susijungdami į skambius akordus. Į aikštelę-fojė laiptai veda iš dviejų pusių ir vitražas spalviškai sukompnuotas taip, kad einant iš vienos pusės vyrauja šilti tonai, lipant iš priešingos – šalti, o viskas susilieja į vieną harmoningą visumą. Apmaudu, kad monumentalistai neturi galimybių perkelti savo darbų į parodų sales, o nuotraukos neperteikia visų niuansų, tad parodose matomi kūriniai neatskleidžia viso dailininkų kūrybos spektro.

Kalbant apie K. Šatūną dažnai tenka

kartoti „pirmas“. Jis pirmasis įvedė abstraktų vitražą į viešas erdves, pirmasis sukūrė dviplanius vitražus, sudarydamas įvairius jų derinius (judant erdvėje jie transformuojasi į kelis skirtingus kūrinius), pirmasis luitinį vitražą sumontavo be rišamosios medžiagos, taip išgaudamas ypatingą skaidrumo ir virpėjimo įspūdį, pirmasis paneigė įprastus komponavimo principus, panaudojo daugybę kitų inovacijų.

Vieninteliu požiūriu K. Šatūnas lieka konservatyvus – jis pripažįsta tik klasikinę vitražo techniką. Stiklą jungia švino juostelėmis. Parodoje eksponuojami septyni kameriniai vitražai, atlikti kaip tik šia technika. Tarp jų yra trys siužetiniai – „Menora“, „Marija“, „Lietuva“, kiti – abstraktūs. Juose, kaip ir monumentaliose darbuose, vyrauja didelė įvairovė: darbai labai skirtingi ir spalviniu, ir kompoziciniu požiūriu.

K. Šatūno eksponuoti piešiniai – lyg atokvėpio minutės tarp rimtų darbų. Jautri štrichuotė ir plonas kontūras perteikia gamtos impresiją. Piešiniuose subtiliai traktuoti augaliniai motyvai patraukia tiesiogiskumu, paprastumu.

Ši paroda – tai dailininko kūrybos retrospektyva, fragmentiškai atspindinti nueitą kelią. 1966 m. baigęs Dailės akademiją, vitražistas dalyvavo respublikinėse parodose, ėmėsi stambiųjų darbų architektūrinėse erdvėse, jo kūriniai įtraukti į meno leidinius, kur novatoriškumas pažymimas kaip išskirtinis K. Šatūno bruožas.

Mūsų dailės patriarchas Vytautas K. Jonynas po 37-erių metų apsilankęs Lietuvoje aukštai įvertino mūsų vitražą, jį labai sudomino K.E. Šatūno kūryba, apie kurią jis atsiliepė: „Mano nuostabai tarybinio ūkio kultūros namuose Juknaičiuose (Šilutės r.) sukurti Konstantino Šatūno darbai yra puikūs bedaikiško vitražo pavyzdžiai. Ne mažiau įdomus K. Šatūno vitražas puošia Vilniaus santuokų rūmus.“

Kalbėdamas apie vitražo paplitimą, jis pastebėjo: „Čia dideli nuopelnai lietuvių architektų, kurie vitražą panaudoja ir įteisina gyvenime. K. Šatūno kūriniai, mano nuomone, patys brandžiausi šio tipo vitražo darbai Lietuvoje.“

Meno autonomijos ir komercializavimo dialektika

žodis, radosi kaip atsakas į rinkos visuomenės susiklostymą – tai buvo būdas atskirti ypatingas ir privilegijuotas vertybių, patyrimo ir prasmės formas nuo ekonominės vertės, rinkos elgsenos ir praktiško apskaičiavimo.

Trumpai tariant, kultūros idėja reikalinga tam, kad būtų galima atremti nuogąstavimus, esą rinkos visuomenės plėtra nuskurdins, o gal sunaikins „tikrąsias“ ar „autentiškas“ vertybes, „aukštąsias“ meno ir minties formas.

Kita vertus, „kultūra“ yra ne tik atsakas į rinkos santykių įsivyravimą. Todėl aukštosios kultūros tradiciją galima vertinti ir kaip priešinimąsi daugybei įvairių naujų modernybėje pasirodžusių dalyvių – labiausiai „masėms“, kurių kūrimąsi paskatino urbanizacija. Kultūra apibūdinama kaip sritis, kurioje iš rinkos visuomenės išnykusios vertybės yra tiesiog išsaugomos.

Anksčiau kultūros tiesa ir autentiškos vertybės, padedančios žmonėms deramai veikti, natūraliai kildavo iš jų praktinio gyvenimo, o dabar tai priklauso nuo jos autonomiškumo praktinio gyvenimo atžvilgiu, nes jis vis labiau užvaldomas individualaus savanaukiškumo ir gamybos. Kultūros autonomija šiuo atžvilgiu reiškia bent jau du dalykus: pirma, atsiribojimą nuo ekonominių vertybių; antra, priešinimąsi dirbtinei, neautentiškai „kultūrai“, kylančiai rinkoje, tam niekingam demonui, gimstančiam neišmanėliškiems žmonių skoniams susiporavus su kapitalistiniu turto geismu.

Palyginkime tai su romantine menininko asmenybe, išsilaisvinusia iš aristokratų ir pirklių globos ir leidžiančia sau klausytis vien vidinio balso. Aukštojo modernizmo atveju – klausančio tik nepriklausomos meninių priemonių logikos ir meninės prigimties. Tai terpė, kurioje gimsta šūkis „menas – menui“. Tokiame minčių kontekste rinkos įtaka kultūrai buvo tik bendro moralinio nuosmukio aspektas, o šis atsirado ekonominės jėgoms įsiveržus ten, kur joms ne vieta. Menų persikėlimas iš rafinuotos aristokratiškų dvarų globėjų aplinkos į buržuazinio, o vėliau ir liaudiško skonio prekyvietę skambėjo lyg tradicinių kultūrinio statuso hierarchijų, kurios iki tol laidavo skonį, kokybę ir tvarką, laidotuvių varpai.

Kita vertus, atidžiau išsižiūrėję pastebime tam tikrą dvilypumą: net ir smerkiantys rinką menininkai bei auditorijos sykiu priklauso nuo jos – mat

rinka suteikia galimybę apskritai patirti sąlytį su kultūra.

Rinka – išlaisvinimo šaltinis

XVIII a. menai persikėlė iš dvaro į miestą, nuo mecenavimo santykių perėjo prie rinkos santykių. Kartu iškilo įvairiausių kultūros verslininkų, teikusių visuomenei naujus menų suvokimo būdus. Buvo steigiami komerciniai leidėjų, spaustuvininkų ir knygų pardavėjų tinklai, teatras ar opera pradėti lankyti perkant bilietą ar įsigyjant abonentą, daugėjo susirinkimų salių, pramogų sodų ir viešų meno parodų. Taip išryškėja dabartinė meno autonomijos ir komercializavimo dialektika.

Kaip tik todėl Frana Tonkiss ir Donas Slateris teigia, kad marketizacijoje glūdi tam tikra kultūrinė dialektika: kultūra autonomizuojama ir komercializuojama tuo pačiu metu. Kaip tai reiškiasi? Menininko vaidmuo yra avangardinėmis formomis įžeidinėti komercinių vertybių ir respektabilių šeimos vertybių pasaulį, trykšte trykstant panieka buržuazinei auditorijai ir demonstruojant nepriklausomybę nuo jos, nors ši auditorija iš esmės yra jo paties meno rinka ir materialinė bazė.

Čia galima išskirti ir avangardistus bei bohemos atstovus, kurių tapatumą lemia kuo aiškiau deklaruojama autonomija rinkos atžvilgiu; įvairias kultūrinės institucijas – akademijas ir muziejus, santykinai nepriklausomus nuo rinkos ir įtvirtinančius savas simbolines hierarchijas; aukštuomenės ir aukštesniosios klasės globėjų remiamus kultūros gamintojus, kurių kultūrinės veiklos sėkmė yra glaudžiai susijusi su ekonominiu pelnu ir sėkmingu pasirodymu rinkoje. Apibendrinant galima teigti, jog rinkos paskatino modernioje visuomenėje labai galingą kultūrinę dialektiką. Troškimas įtvirtinti kultūrą kaip gryną ir autonomišką sritį, kaip nostalgikišką archaizmą, kaip išsiskiriantį iš rinkos visuomenės idealą teikė peno vakarietiškai kultūrinei vaizduotei visais modernybės laikais ir iškėlė gausybę romantiškai nusiteikusių badaujančių menininkų. Kita vertus, rinka pasirodo esanti ne tik liaudiškų pramogų, kultūrinio ir politinio atsinaujinimo, jaudulio, demokratinio egalitarizmo laukas. Rinka yra išlaisvinimo šaltinis ir postmodernistams, ir XVIII a. leidybos verslininkams ar impresionizmo tapytojams, kuriems ji suteikė ryžtingų jėgų išsilaisvinti iš meno globėjų valdžios.

Anonsuojami LDS 80-mečio programos renginiai

2015 m. LDS švenčia 80-ies metų jubiliejų. Siekdami kuo plačiau pristatyti Lietuvos kultūrą, ruošiami kompleksinė jubiliejaus programą: parodos nacionaliniu ir tarptautiniu mastu, retrospektyviniai pristatymai, diskusijos, kūrybos aptarimai, susitikimai su menininkais, istorinės apžvalgos. Klaipėdoje, Šiauliuose, Kaune jau atidarytos parodos, skirtos šiai progai. Vilniaus galerijose ir kitose viešosiose erdvėse parodų atidarymai numatomi lapkritį. LDS organizuoja ir kuruoja jungtinę visų galerijų parodą „Retrospektras“, kurią numatoma atidaryti lapkričio 5d., o LDS galerijos rengia šį projektą lydinčias parodas savose erdvėse. Tuo tarpu Vilniuje lapkričio 6 d. vyks ir tarptautinė konferencija „Institucijos vaidmuo kultūros procesuose“, kurioje pranešimus skaitys ne tik pranešėjai iš Lietuvos, bet ir svečiai iš Slovakijos, Norvegijos, Švedijos, Didžiosios Britanijos, Škotijos, Islandijos, Estijos, Vokietijos, Latvijos. Kasmetė LDS „Aukšinių ženklų“ įteikimo ceremonija rengiama Vilniaus Rotušėje rugsėjo mėnesį, šiemet šis renginys taip pat išskirtinis – jį lydės interaktyvi tapybinė akcija ir jaunųjų LDS narių paroda.

Jaunojo tapytojo prizas 2015

Kviečiame jaunuosius trijų Baltijos valstybių menininkus teikti paraiškas septintą kartą organizuojamam konkursui „Jaunojo tapytojo prizas 2015“. Paraiškos priimamos iki 2015 metų spalio 1 dienos. Projekte gali dalyvauti visi menininkai iki 30 metų amžiaus, turintys ar beįgyjantys meninį išsilavinimą, vyresniųjų kursų studentai. Konkursui teikiama tapybos darbo sukūrimo metai – 2014/2015 (konkursui teikiamas vienas darbas, kurį menininkas parenka savo nuožiūra). Dalyvauti konkurse galima užpildžius paraišką: https://docs.google.com/forms/d/1IbrGawsPS74bUPz8V8GchRlccSITun8u3DSTFlv_G38/viewform ir siunčiant 5 darbų nuotraukas (su metrikomis) adresu: jtp.ypp@gmail.com. Taip pat pridėjama kūrybinė menininko biografija ir teikiama darbo koncepcijos aprašas. Menininkas, pateikęs konkursui savo tapybos darbą, sutinka su sąlyga, kad „Jaunojo tapytojo prizas 2015“ pagrindinio prizą laimėtojo darbas tampa projekto organizatorių nuosavybe, kurį organizatoriai gali naudoti sklaidos tikslais be atskiro menininko sutikimo. Projekte negali dalyvauti ankstesnių JTP konkursų pagrindinių prizų laimėtojai. Daugiau informacijos: <http://ypp.lt/lt/news/40/58/JTP-15-Kviecia-Dalyvauti>.

XII Baltijos trienalė

Rugsėjo 4 d. ŠMC atidaroma XII Baltijos trienalė, kurią kuruoja Virginija Januškevičiūtė. Šių metų trienalėje daugiau dėmesio skiriama Baltijos tema – tiek geografiniam regionui, tiek jo kultūrai, tiek jūrai. Tai tarpdisciplininis renginys, kuriam savotiškame jo paties moto („Tai, kas šiandien meno kūrinys...“) įdomiausia paskutinioji jo dalis – „kažkas kita“. Tarp temų, kurios skleidžiasi parodoje – įtaka, mainai, materialumas, poveikis. Greta šešias savaites veikiančios parodos bus rengiami pokalbiai, pristatymai, paskaitos, pamokos ir koncertai – daugybė progų susitikti ŠMC ir kitose erdvėse. Parodos atidarymo savaitgalio renginių programoje numatomas prancūzų menininkės ir dainininkės Perrine Baillieux koncertas-paskaita apie Kazimirą Malevičių ir supramatinę laiko sampratą, Terry'o Daviso sukurtos „Temple OS“ operacinės sistemos peržiūra bei vilnietės kuratorės ir režisierės Gerdos Paliušytės naujo kūrinio „Kelio filmas“ premjera. Trienalė veiks iki spalio 18 d. Daugiau informacijos: <http://xiibaltictriennial.cc/>

X Kauno bienalė „Tinkliniai susidūrimai“

Rugsėjo 18 d.–gruodžio 31 d. Kaune vyks didžiausias Baltijos šalyse šiuolaikinio meno festivalis „Kauno bienalė“. Čia savo kūrinius pristatys daugiau nei 80 menininkų iš viso pasaulio: nuo Vilniaus iki Niujorko, nuo

Paryžiaus iki Rio de Žaneiro. Net keturis mėnesius trukšančiame renginyje bus akcentuojamas vizualaus meno ir garso bei muzikos bendradarbiavimas. O veiklų geografija išsiplėtusi nuo parodinių iki viešųjų ir pramoninių miesto erdvių.

Pavadinimu „Tinkliniai susidūrimai“ („Networked Encounters“) susietose bienalės dalyse – tarptautinėje kuratoje parodoje, tarpdisciplininiuose bendradarbiavimo projektuose, rezidencijų programoje, seminaruose ir kūrybinėse dirbtuvėse – bus akcentuojamas komunikacijos principas: kuo daugiau akivaizdžių ir ryšių kuriančių susitikimų – menininkų vienu su kitais ir menininkų bei animatorių susitikimų su žiūrovu. Pagrindinę jubiliejinės bienalės parodą „Gijos: fantasmagorija apie atstumą“ („Threads: A Fantasmagoria about Distance“) kuruos gerai meno žmonėms žinomas tereitikas ir visame pasaulyje išskirtinių parodų kuratorius Nicolas Bourriaud (Prancūzija). Daugiau informacijos: <http://www.bienale.lt/2015/naujienos/sujungti-kauno-bienaleje-nuo-paryziaus-iki-niujorko/#more-12>

Projektų ir stipendijų paraiškų teikimas

Primename, kad norėdami LDS vardu šį rudenį teikti paraišką daliniam Jūsų projekto finansavimui, jau dabar apgalvokite projekto temą, tikslus, būsimus partnerius ir rėmėjus. Nors Kultūros tarybos sprendimai nėra nuspėjami, ekspertai visuomet vertina meninę projekto kokybę, finansinės sąmatos pagrįstumą, idėjos originalumą. Vieni iš svarbiausių kriterijų – kultūros prieinamumo visoms amžiaus ir socialinėms grupėms didinimas, sklaida regionuose, edukacija. Vienas iš rimčiausių privalumų – Lietuvos meno sklaida užsienyje, tarptautiniai projektai. Tad jei turite galimybę bendradarbiauti su partneriais užsienyje – būtinai įtraukite juos į savo programą. Jeigu Jūsų projektas tęstinis – nepamirškite pateikti jį novatoriškai, įtraukti naujų veiklų, plėtoti anksčiau neaptartus projekto aspektus, aktualizuoti naujas problemas. Tikslus paraiškų teikimo terminas, gairės ir paraiškų dokumentų formos skelbiamos Kultūros Tarybos internetiniame puslapyje: <http://www.ltk.lt/projektu-finansavimas/gaires>.

SVARBU. Kūrėjai, norintys teikti paraišką projektui per LDS, turi aiškiai suformuluoti ir LDS pateikti projekto idėją, temas, kurios turi atsispindėti Jūsų projekto aprašyme. Jūsų siūlymai pirmiausia bus svarstomi LDS parodiniame komitete, o atrinktiems projektams paraiškas Kultūros tarybai parengti padės LDS darbuotojai. **Dėl projektų aprašymų pateikimo, sąmatos tikslingumo ir kitų su paraiškų rengimu susijusių klausimų galite konsultuotis su LDS projektų kuratore Evelina Januškaite telefonu 8 5**

2622959, el. adresu evelina@ldsajunga.lt. It arba iš anksto susitarus atvykti į LDS būstinę.

LDS kviečia teikti paraiškas parodoms LDS galerijose rengti

LDS kviečia menininkus, parodų kuratorius, projektų vadovus teikti paraiškas 2016 m. parodoms (projektams) rengti LDS galerijose. Paraiškos priimamos iki 2015 m. spalio 10 d. LDS būstinėje, adresu – Vokiečių g. 4/2, Vilnius. Paraiškas pateikti LDS projektų kuratorei Evelinai Januškaitei. Užpildytos ir nuskanuotos paraiškos gali būti siunčiamos ir el. paštu: evelina@ldsajunga.lt, laiško pavadinimo langelyje nurodant „Parodos (projekto) rengimo paraiška“. Paraiškos bus svarstomos LDS Taryboje.

Būtinai paraiškų priedai:

Išsamus parodos / projekto aprašymas (konceptija, idėja, dalyviai, kuratoriai ir pan.)

Vizuali būsimos parodos / projekto medžiaga (foto, CD, video, katalogai ir pan.)

Turimi resursai parodai / projektui rengti (papildoma techninė įranga ir kt.) Informacija apie turimus (planuojamus) finansavimo šaltinius. Taip pat prašome nurodyti, ar dėl papildomo finansavimo planuojama kreiptis į Kultūros tarybą, savivaldybę ar kt. fondus.

tęsinys 6 psl. →

LDS narių jubiliejai

Liepa
Jonas Vasilevičius 1920 07 01 – 95 metai
Jurga Stulgienė 1965 07 03 – 50 metų
Liucija Jūratė Kryževičienė 1940 07 07 – 75 metai
Monika Sigita Jakobsen 1955 07 10 – 60 metų
Rasa Mačiulienė 1955 07 15 – 60 metų
Virginija Jursienė 1950 07 16 – 65 metai
Vytautas Tallat-Kelpša 1955 07 17 – 60 metų
Vladimir Panaskov 1940 07 20 – 75 metai
Danutė Žalnierūtė 1950 07 21 – 65 metai
Gintautė Laimutė Baginskienė 1940 07 22 – 75 metai
Ramutė Noreikienė 1950 07 23 – 65 metai
Andrius Surgailis 1955 07 24 – 60 metų
Eugenijus Raugas 1965 07 25 – 50 metų

Rugpjūtis

Kristina Jokubavičienė 1955 08 01 – 60 metų
Aurijus Radzevičius 1965 08 03 – 50 metų
Arvydas Karvelis 1965 08 10 – 50 metų
Zivilė Jasutytė 1965 08 12 – 50 metų
Danijus Drulys 1950 08 12 – 65 metai
Žilvinas Baurėnas 1955 08 13 – 60 metų
Rimas Zigmantas Bičiūnas 1945 08 13 – 70 metų
Miglė Kosinskaitė 1965 08 14 – 50 metų
Martytė Švažienė 1930 08 14 – 85 metai
Gintautas Švedas 1945 08 21 – 70 metų
Liudvikas Pocius 1940 08 23 – 75 metai
Romualdas Inčirauskas 1950 08 28 – 65 metai
Marija Biržytė 1940 08 31 – 75 metai

Rugsėjis

Liudmila Vėgėlienė 1955 09 01 – 60 metų
Saulius Rudzikas 1965 09 03 – 50 metų
Antanas Vytautas Šatas 1935 09 09 – 80 metų
Grazutė Ragauskienė 1940 09 09 – 75 metai
Jonas Noras Naruševičius 1930 09 11 – 85 metai
Renė Petruilienė 1950 09 14 – 65 metai
Vida Regina Sevrūkienė 1965 09 18 – 50 metų
Eugenijus Antanas Cukermanas 1935 09 19 – 80 metų
Petras Repšys 1940 09 26 – 75 metai
Vytautas Tumėnas 1965 09 27 – 50 metų
Irena Vabalienė 1935 09 27 – 80 metų
Algirdas Kyzikas 1950 09 29 – 65 metai

Prioritetai teikiami šiems projektams ir parodoms:

Tęstiniais projektams (tradiciniams-kuratori-nėms parodoms, konkursiniams parodoms, biennialėms, triennialėms, festivaliams ir pan.);

Tarptautiniams projektams (tarptautinių mainų programoms);

Projektams, skatinantiems jaunų menininkų kūrybą;

Grupiniams parodoms, turinčioms kūrybiškas koncepcijas bei kuratorius;

Jubiliejinėms parodoms (nuo 70 m.);

Europos Sąjungos finansuojamiems projektams.

XIII tarptautinis keramikos simpoziumas „Mes“

Tradicinis LDS Kauno skyriaus keramikos sekcijos organizuojamas simpoziumas šiemet buvo skiriamas LDS 80-mečiui ir vyko **rugpjūčio 27–rugsėjo 1** dienomis LDS keramikos dirbtuvėse Kaune. Simpoziumo tema – redukcinis degimas. Kūrybinių sąjungų nariai į šį simpoziumą kviečiami be konkurso, o sąjungoms nepriklausantys kūrėjai galėjo teikti paraišką dalyvauti atrankoje. Simpoziumą organizuoja LDS narė, Kauno skyriaus keramikų sekcijos pirmininkė Živilė Bardzilauskaitė-Bergins kartu su keramike Daiva Ramoškaite, o kuruoja – LDS Garbės narys Juris Bergins. Simpoziumo dalyviai rugsėjo 1 d. tradiciškai lankė Petrašiūnų kapines, kur palaidotas profesionaliosios keramikos pradininkas prof. L. Strolis. Simpoziumą vainikuoja jo dalyvių paroda, kuri lapkričio mėnesį kelias dienas LDS Pamėnkalnio galeriją ir veiks kaip viena iš pagrindinių LDS 80-mečio parodų.

Berlyno meno savaitė

Berlyno meno savaitė startuoja **rugsėjo 15–20 d.** Šių metų renginio programą sudaro daugiau nei 20 įvairių šiuolaikinio meno parodų, projektinių erdvės, Meno apdovanojimų ceremonija, privačių kolekcijų pristatymai, „Galerijų naktys“, performansų programa, diskusijos, peržiūros ir pan. Išsamią renginio programą rasite: <http://www.berlinartweek.de/en/program.htm>

Parodų rengimas UNESCO komisijos galerijoje

Lietuvos nacionalinė UNESCO komisija kviečia menininkus teikti paraišką parodoms surengti UNESCO komisijos galerijoje 2016 m. 67 m² jauki galerija – tai parodų ir renginių erdvė, įsikūrusi pačiame Vilniaus istorinio senamiesčio širdyje, Šv. Jono g. 11. Įvairūs kultūros renginiai čia organizuojami nuo 1992 m., kai buvo įsteigtas Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos sekretoriatas. Nuo to laiko surengta per 200 Lietuvos ir užsienio menininkų parodų.

Paraišką galite teikti ne tik parodoms, bet ir su kultūra susijusiems renginiams. Atrenkant parodas pirmenybė teikiama paraiškoms, kurių tematika siejama su UNESCO veikla (kultūrų, meninės raiškos įvairovės, kultūros paveldo, kultūrų dialogo, meninio ugdymo, darnios plėtos, aplinkos apsaugos, biologinės įvairovės, žmogaus teisių, mokymosi visą gyvenimą ir kt.), išsiskiria menine ar šviečiamąja verte, skatina atsiskleisti jaunas talentingas asmenybes, mini pasaulinės ar nacionalinės reikšmės sukaktis, tarptautines dienas ar pan. Paraišką 2016 m. galite pateikti **iki lapkričio 30 d.**, užpildę paraiškos formą internetiniame puslapyje: www.unesco.lt. Šiame puslapyje rasite ir galerijos planą ir parodų rengimo taisykles.

LIAF tarptautinis meno festivalis

Norvegijoje, prie poliarinio rato esančiose Lufuteno salose, kas dvejus metus rengiamas šiuolaikinio meno festivalis. Pradėtas rengti 1991-aisiais kaip vietinio meno paroda, 1999-aisiais festivalis išsiplėtojo į tarptautinės reikšmės renginį, kurį nuo 2009 m. organizuoja Šiaurės Norvegijos meno centras. Šiais metais festivalis vyksta **rugpjūčio 28–rugsėjo 27** dienomis. Festivalis reprezentuoja vietinius ir kitų Europos šalių menininkus, siekiama akcentuoti įvietinto meno kūrinius ir projektus. Daugiau apie festivalį:

<http://liaf.no/Home/About>

X tarptautinė tekstilės miniatiūrų bienalė „Iš dėžės / Out of the box“

Vis dar vykstanti tekstilės miniatiūrų bienalė pristato menininkus iš įvairių pasaulio kampelių, o renginio koncepcija turi perkeltinę ir tiesioginę prasmę. Dėžė – reglamentacijų, apribojimų ir taisyklių simbolis, anglų k. („Out of the box“) reiškiantis išsilaisvinimą iš stereotipų, gebėjimą pasaulį išvysti naujai, be asmenybės niveliuojančių išankstinių schemų. Eksponuojami įvairūs darbai, derinantys tiek tradicines, tiek inovatyvias formas, atspindintys autorių individualybes ir pasaulyje vyraujančias tekstilės meno tendencijas. Miniatiūros išsiskiria aktualizuotu požiūriu į žmogišką ir istorinę praeitį. Vienoms būdingi tapatybės ir autentiškumo ženklai, rimtis ir savistaba, kitos trykšta ironija, emocijų kibirkštis įskeliantiu ekscentriškumu. Birželio mėn. paroda buvo surengta Vilniuje „Arkos“ galerijoje, o iki **rugsėjo 3 d.** ji veikia LDS Klaipėdos galerijoje. Projekto kuratorė Žydrė Ridulytė, koordinatorė Ilona Janušauskienė, menotyrininkė dr. Lijana Šatavičiūtė.

XVI Vilniaus tapybos trienalės idėjos konkursas

LDS primena, kad vis dar galite pateikti paraišką dalyvauti XVI tarptautinės Vilniaus tapybos trienalės idėjos (konceptijos) konkurse. Konkursas buvo skelbtas praėjusiam „Dailėraščio“ numeryje, taip pat viešintas visais LDS skaidros kanalais. Paraiškoms priimamos iki **rugsėjo 6 d.**, LDS būstinėje arba siunčiant el. paštu LDS projektų kuratorei Evelinai Januškaitei: evelina@ldsajunga.lt. Daugiau informacijos ir taisykles rasite LDS puslapyje: <http://www.ldsajunga.lt/Konkursai1> arba tel. 8 5 2622959.

Informacijos apie kūrinių viešojoje erdvėje pateikimas

Maloniai prašome dailininkų pateikti informaciją apie reikšmingus Jūsų sukurtus ir įgyvendintus monumentalius ir / ar kamerinius kūrinius, esančius įvairiose viešose erdvėse Lietuvoje, taip pat buvusius, bet sunaikintus. Prašome pateikti tiksliai bei išsamią informaciją apie kūrinių autorių, pavadinimą, sukūrimo metus, medžiagas, eksponavimo vietą, kūrinių būklę, kitą svarbią informaciją. Dėl detalesnės informacijos galite kreiptis į LDS administraciją.

Ši informacija reikalinga dėl galimybės kreiptis į atsakingas institucijas dėl reikšmingų kūrinių įpaminklinimo, priežiūros, restauravimo. Prašome siųsti informaciją iki **2015 m. rugsėjo 30 d.** pirmininkės asistentei Agnei Ozelytei elektroniniu adresu: agne@ldsajunga.lt.

Jelgavos tarptautinis medžio skulptūrų simpoziumas „Baltų pasakų atvaizdai“ Latvijoje

Simpoziumas vyks **rugsėjo 5–16 d.** Jelgavoje. Jame dalyvaus konkurso būdu atrinkti menininkai. Konkursas buvo skelbtas LDS svetainėje, informacija išsiųsta elektroniniu paštu visiems LDS nariams. Visi norintieji iki rugpjūčio pradžios siuntė paraišką, iš kurių keturi laimėtojai pakviesti sukurti skulptūrų vaikų darželių aplinkai. Pagrindinė žaliava – 20–60 cm storio, 3–5 m ilgio liepos medienos rąstai. Simpoziumą organizuoja Jelgavos savivaldybės institucija „Kultūra“, bendradarbiaudama su švietimo įstaigomis ir darželiais.

1-asis Dakaro skulptūros ir tapybos simpoziumas „Dakar 2015“ Senegale

Simpoziumas organizuojamas šių metų **rugsėjo 1–21 d.** Art Sou soum Hotel ir Cices Dakar centre („Centre International du Commerce Extérieur du Senegal“). Simpoziumo tikslas – skatinti meno sklaidą ir padaryti Senegalą meno traukos centru. Siekiama plėtoti kultūrinius mainus, reprezentuoti aukštos kokybės šiuolaikinį meną ir priartinti jį prie visuomenės, kelti visuomenės susidomėjimą kultūra, kultūros paveldo išsaugojimu. Simpoziumą organizuoja skulptorius Ousmane Sow kartu su Senegalo kultūros ministerija. Skulptorių sukurtos skulptūros bus eksponuojamos Dakaro skulptūrų parke, tapybos darbai – Dakaro meno galerijoje.

PARODOS

VILNIUS

Galerija „Arka“ (Aušros vartų g. 7)

2015 09 15–2015 10 06

KNYGOS MENO PARODA

Dailininkų sąjungos galerija (Vokiečių g. 2)

2015 08 26–2015 09 04

ZACHOR. ŽYDIŠKOJO VILNIAUS ĮVAIZDŽIŲ TOPOGRAFIJA

Konrado Adenauerio fondas (Berlynas)

2015 09 09–2015 09 30

LINAS LIANDZBERGIS

Autorinė paroda

Pamėnkalnio galerija (Pamėnkalnio g. 1)

2015 09 04–2015 09 19 ART & RESPONSE / ABILITY Tarptautinė šiuolaikinės tapybos paroda

2015 09 25–2015 10 14

EDMUNDAS SALADŽIUS

Autorinė grafikos paroda

LDS Šv. Jono gatvės galerijoje veikia kaunietės keramikės Konstancijos Dzimidavičienės personalinė keramikos darbų paroda „Laiko Ratu“.

Šv. Jono galerija (Šv. Jono g. 11)

2015 08 20–2015 09 12

LAIKO RATU

Konstancijos Dzimidavičienės personalinė keramikos paroda

2015 09 16–2015 10 03

TEREZINO VAIKŲ PIEŠINIAI

Čekijos ambasados paroda

KAUNAS

Galerija „Meno parkas“ (Rotušės a. 27)

2015 08 27–2015 09 19

PROTO BANGLENTININKAS, T 3 (III aukštas)

Estijos menininko Andrus Joonas paroda

2015 09 03–2015 09 19

KAUNAS PHOTO (II aukštas)

Dvyliktojo fotomeno festivalio paroda

2015 09 24–2015 10 20

IŠ ARCHYVŲ (II–III aukštai)

Projektas, skirtas LDS 80-mečiui

KLAIPĖDA

„Klaipėdos galerijos“ filialas

(„Herkaus galerija“, H. Manto g. 22, II a.)

2015 08 07–2015 09 03

GRĮŽTA Į TĖVYNĘ

Tapybos paroda, skirta M. K. Oginskio 250-osioms metinėms

„Klaipėdos galerija“ (Bažnyčių g. 6)

2015 08 13–2015 09 03

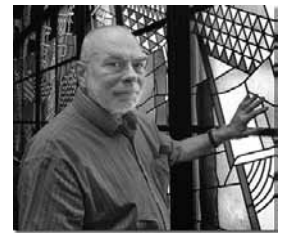
IŠ DĖŽĖS / OUT OF THE BOX

IX tarptautinės tekstilės miniatiūrų bienalės paroda

Leidžia Lietuvos dailininkų sąjunga
Išleidžiamas vieną kartą per mėnesį
Redaktorė Lilija Valatkienė
El. paštas: info@ldsajunga.lt ;
dailerastis.lds@gmail.com
tel. +370 674 89700

In memoriam

Vitražistas Algirdas DOVYDĖNAS
(1944 07 11–2015 05 29)

Skulptorius Regimantas MIDVIKIS
(1947 01 05–2015 06 13)

Keramikas Romualdas ANDRIJAUSKAS
(1953 12 23–2015 06 14)

Skulptorius Bronius VYŠNIAUSKAS
(1923 05 01–2015 06 26)

Juvelyras Ažuolas-Leonas VAITUKAITIS
(1952 02 23–2015 06 26)

Grafikė Sigita AUŽELIENĖ (KIŠONAITĖ)
(1948 07 03–2015 07 03)

Keramikė Ona RAMANAUSKIENĖ
(1932 06 30–2015 07 24)

Grafikas, tapytojas Marius MINDAUGAS
Danys (1961 06 21–2015 08 15)